

Finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych

Organizacja specjalistycznych usług opiekuńczych

Do zadań zleconych gminy w zakresie administracji rządowej należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (art. 18 ust. 1 pkt 3 PomSpołU).

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych, gdyż pomoc udzielana jest wybranej, uprawnionej grupie osób. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa SpecUsługOpR, a nie regulacje gminne, tak jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych. Specjalistyczne usługi opiekuńcze powinny być dostosowane do szczególnych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi.

W ZdrPsychU określono, że OPS, w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi, organizuje wsparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Przy określeniu, komu przysługuje pomoc w formie usług specjalistycznych, zastosowanie ma ogólna zasada dotycząca usług, zapisana w PomSpołU. Zasada ta wskazuje, że pomoc w formie usług specjalistycznych może być przyznana osobom, które wymagają pomocy innych, a rodzina nie może im takiej pomocy zapewnić. Usługi świadczone są w mieszkaniu osoby, która potrzebuje pomocy, lub w ośrodkach wsparcia, takich jak środowiskowe domy samopomocy, kluby samopomocy, dzienne domy pomocy.

Podmioty uprawnione do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (ale także usługi specjalistyczne dla pozostałych grup) są świadczone przez osoby, które mają kwalifikacje do wykonywania zawodu m.in. psychologa, pedagoga, logopedy, pracownika socjalnego, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizykoterapeuty lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć te usługi (§ 3 ust. 1 SpecUsługOpR). Dodatkowo specjaliści świadczący usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi muszą mieć co najmniej półroczny staż m.in. w szpitalu psychiatrycznym, jednostce organizacyjnej pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, placówce terapii lub placówce oświatowej, do której uczęszczają dzieci z zaburzeniami rozwoju lub upośledzeniem umysłowym lub w zakładzie rehabilitacyjnym. Usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi mogą także świadczyć osoby, które nabyły doświadczenie, pracując już w ramach tego rodzaju usług (§ 3 ust. 2 SpecUsługOpR).

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze i ich finansowanie

Warunki i tryb ustalania oraz pobierania opłat za usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi określono w SpecUsługOpR. Wysokość ustalonych opłat jest uznaniowa i zależy głównie od:

- 1) **dochodu netto osoby uprawnionej** - wysokość ponoszonych opłat zależy od dochodu na osobę w rodzinie, od tego, czy i o ile przekroczone jest tzw. kryterium dochodowe;
- 2) **sytuacji osoby ubiegającej się o wsparcie** - w szczególnie uzasadnionych sytuacjach można ubiegać się o częściowe lub całkowite zwolnienie z odpłatności za usługi.

Ceny usług określa każdy OPS (zazwyczaj jest to stawka wyższa niż za usługi opiekuńcze). Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi są finansowane z budżetu państwa. Ośrodek pomocy społecznej (gmina) występuje o środki na ich realizację do wydziału polityki społecznej urzędu wojewódzkiego. Decyzje w sprawie przyznania określonej kwoty dotacji wydaje wojewoda, w zależności od możliwości finansowych budżetu.